

ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Trnavská cesta 52
P.O.BOX 45
826 45 Bratislava

Bratislava, 29. 10. 2013

Výsledky mimoriadnej cielenej kontroly zameranej na dodržiavanie hygienických požiadaviek v ubytovacích zariadeniach pre deti a mládež v Slovenskej republike

Vzhľadom na opakované podnety a sťažnosti na hygienickú úroveň ubytovacích zariadení pri stredných a vysokých školách zo strany verejnosti, vykonali orgány verejného zdravotníctva cieľové kontroly vo vybraných DM pri stredných školách a Študentských domovoch pri VŠ. Kontroly boli zamerané na dodržiavanie ustanovení vyhlášky MZ SR č. 259/2008 o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia.

Uvedené kontroly prebiehali v období **od 16. do 27. septembra 2013** a boli **zamerané na dodržiavanie nasledovných požiadaviek:**

1. dodržiavanie požiadaviek na tepelno-vlhkostnú mikroklimu (teplota vnútorných priestorov, vetranie, vykurovanie),
2. dodržiavanie požiadaviek na plochu izby ubytovacieho zariadenia, svetlú výšku izby, počet izieb v ubytovacích bunkách a ich základné vybavenie,
3. dodržiavanie požiadaviek na počet ubytovaných osôb (kapacita),
4. zabezpečenie prívodu studenej pitnej vody a teplej vody,
5. dodržiavanie požiadaviek na vybavenie zariadení na osobnú hygienu, ich upratovanie, umývanie a dezinfekciu,
6. dostupnosť lekárničky a jej vybavenie,
7. dodržiavanie schváleného prevádzkového poriadku ubytovacieho zariadenia.

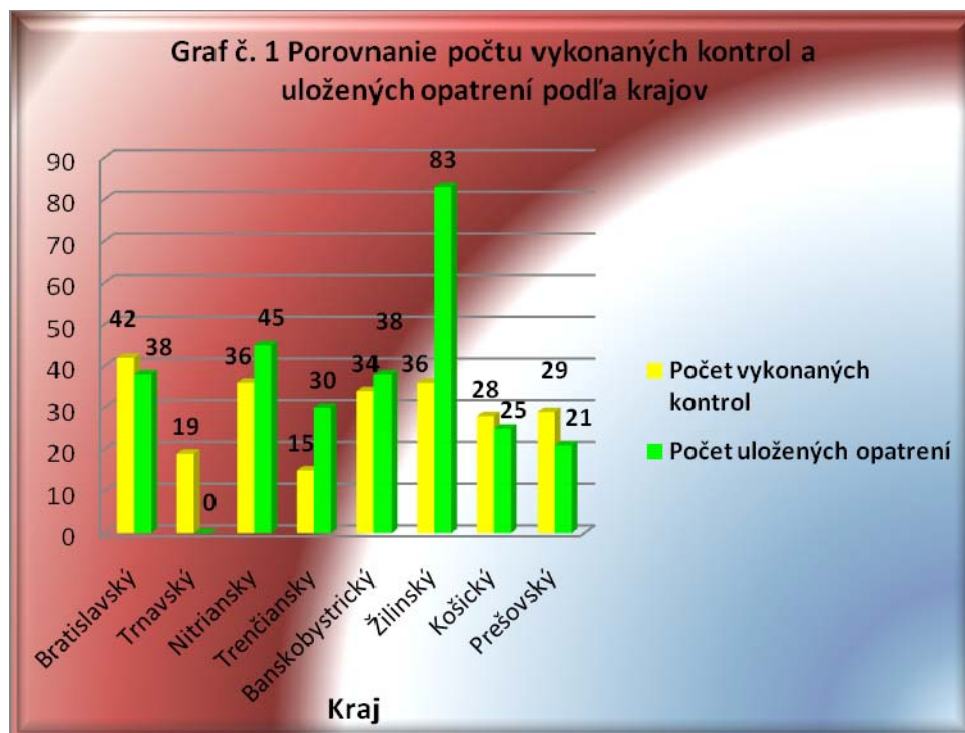
Tabuľka č. 1

Porovnanie výsledkov mimoriadnej cielenej kontroly zameranej na dodržiavanie hygienických požiadaviek v ubytovacích zariadeniach pre deti a mládež v SR podľa krajov

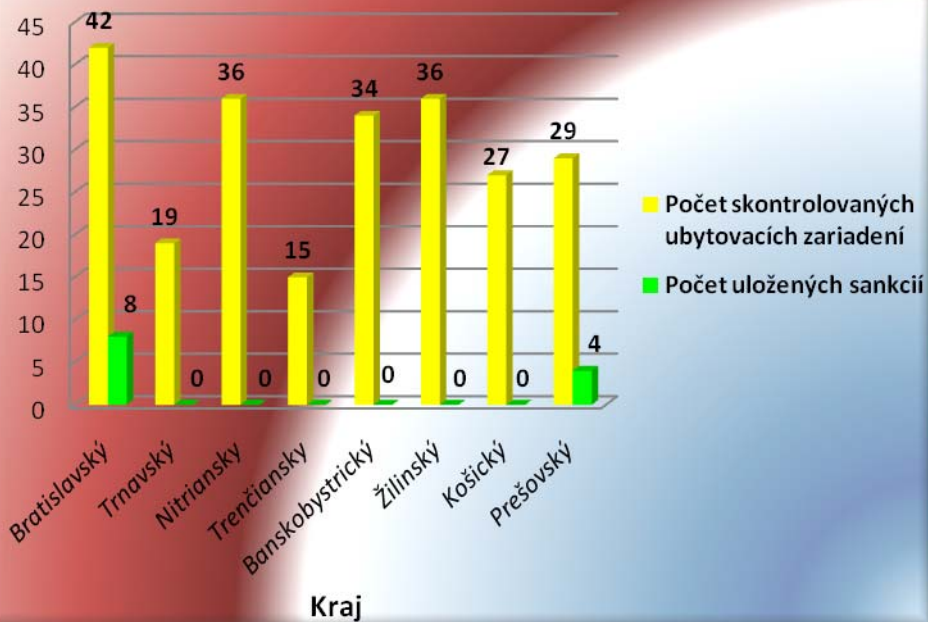
Kraj	Počet vykonaných kontrol	Počet skontrolovaných ubytovacích zariadení	Počet uložených opatrení	Počet uložených sankcií/celková suma
Bratislavský	42	42	38	8/160
Trnavský	19	19	0	0/0
Nitriansky	36	36	45	0/0
Trenčiansky	15	15	30	0/0
Banskobystrický	34	34	38	0/0

Žilinský	36	36	83	0/0
Košický	28	27	25	0/0
Prešovský	29	29	21	4/0
Spolu	239	238	280	12/160

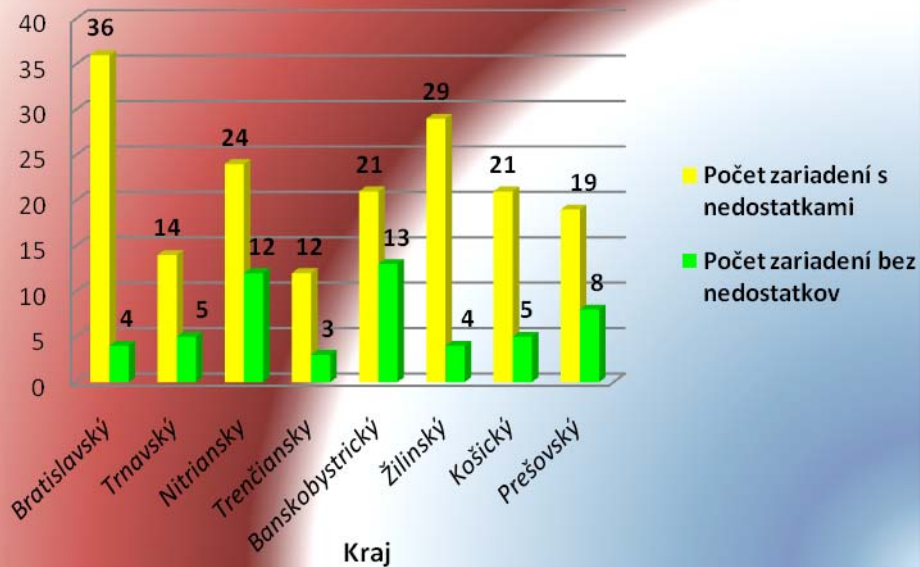
V rámci mimoriadnej cieľovej kontroly zameranej na dodržiavanie hygienických požiadaviek v ubytovacích zariadeniach pre deti a mládež v Slovenskej republike bolo vykonaných 239 kontrol v 238 ubytovacích zariadeniach. Celkovo bolo uložených 280 opatrení a 12 sankcií v sume 160 € (vid'. Tabuľka č. 1).

Graf č. 2 Porovnanie počtu skontrolovaných zariadení a počtu uložených opatrení podľa krajov

Graf č. 3 Porovnanie počtu zariadení s nedostatkami a bez nedostatkov podľa krajov

Najčastejšie zisťovanými nedostatkami bolo: chýbanie rozhodnutí k začatiu prevádzky a k schváleniu prevádzkových poriadkov, nedostatky prevádzkového charakteru a nedostatky súvisiace s morálnym opotrebovaním nábytku, zariadení, predmetov, a pod., čo súvisí aj s dlhoročným nedostatkom pridelovaných finančných prostriedkov na údržbu týchto zariadení, nedodržovanie požiadaviek na plochu izby ubytovacieho zariadenia, svetlú výšku izby, počet izieb v ubytovacích bunkách a ich základné vybavenie, nedodržovanie požiadaviek na počet ubytovaných osôb (kapacita), nedodržovanie požiadaviek na vybavenie zariadení na osobnú hygienu, ich upratovanie, umývanie a dezinfekciu, chýbajúce poličky na odkladanie mydla, vešiaky na uteráky a odev, zrkadlá, odmontované umývadlá, poškodená podlahová krytina, poškodené a nefunkčné okná, chýbajúca lekárnička PP, nedodržanie frekvencie výmeny postelnej bielizne, prevádzkový poriadok nebol umiestnený na viditeľnom mieste, nie je zabezpečované maľovanie priestorov vo frekvencii 1x / 2roky, nie je zriadený sklad špinavej bielizne, niektoré svietidlá nie sú vybavené ochrannými krytmí, na stenách v ubytovacích miestnostiach a zariadeniach na osobnú hygienu bol viditeľný výskyt plesní, v lekárničke sa nachádzali prípravky po uplynutí dátumu expirácie, obsah lekárničky nie je pravidelne dopĺňaný, opotrebovaná podlahová krytina na balkónoch, opotrebovaná povrchová úprava betónu na balkónoch, hrdzavé zábradlie.

V Bratislavskom kraji bola vykonaná aj objektivizácia mikroklimatických podmienok meraním v 10 ubytovacích zariadeniach. Z výsledkov vyplynulo, že namerané hodnoty faktorov relatívnej vlhkosti a prúdenia vzduchu vyhoveli požiadavkám Vyhl. MZ SR č.259/2008 o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia. Faktor teploty ani v jednom prípade nebol v súlade s citovaným predpisom. Hodnoty boli pod dolnou hranicou normy, pričom vzhľadom na termín vykonávaných kontrol a prechodné obdobie sú hodnoty z hľadiska hygienického akceptovateľné.

Na základe mimoriadnych cielených kontrol zo strany zamestnancov RÚVZ v **Košickom kraji** je možné konštatovať, že základným problémom ubytovacích zariadení v meste Košice je stanovenie a následné dodržiavanie kapacity ubytovacích zariadení. Jednotlivé zariadenia v prevádzkových poriadkoch kapacitu síce stanovenú majú, avšak tak, že nerešpektuje požiadavky na ubytovacie zariadenia tohto typu v zmysle ustanovení vyhlášky MZ SR č.259 /2009 o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia. Ide hlavne o nedodržovanie plochy izieb určenej na jednu posteľ, predimenzovanie izieb, buniek lôžkami, (dokonca v niektorých prípadoch sa v izbách nachádza 6 aj viac lôžok, s poschodovými posteľami). Podobná situácia je aj v počte, dispozícii a vybavení zariadení na osobnú hygienu (sprchy, WC) ale aj miestnosti napr. pre osobné pranie bielizne, kuchyniek a pod. Prevádzkové poriadky sú väčšinou vypracované tak, že odzrkadľujú skutkový stav a nie požiadavky určené vyhláškou. Aktualizáciu PP prevádzkovatelia účelovo nepredkladajú, keďže sú si vedomí, že by boli nútení v zmysle požiadaviek vyplývajúcich z vyhlášky radikálne znížiť kapacitu (v niektorých prípadoch až o polovicu!). Tento stav sa týka hlavne starších ubytovacích zariadení alebo tých, ktoré boli zriadené v neúčelových budovách. Lepšia situácia je v novších ubytovacích zariadeniach, skôr vysokoškolských, ktoré boli uvedené do prevádzky ako účelové objekty, kde už boli rešpektované požiadavky kladené na takýto druh zariadení (bunkový systém so samostatnými zariadeniami na osobnú hygienu a pod.). V kontrolovaných ubytovacích zariadeniach neboli zistené (okrem výnimiek) zásadné stavebno-technické, prevádzkové príp.iné nedostatky. Zriaďovatelia a prevádzkovatelia kontrolovaných ubytovacích zariadení udržujú primeraný hygienický

štandard, ktorý však je závislý od ich finančných možností. V posledných 10 rokoch možno pozorovať zlepšenie situácie, a to najmä formou rekonštrukcie zariadení na osobnú hygienu, rekonštrukcií rozvodov médií, výmen okien, nábytku v izbách, podláh a pod. Reálny stav je však v niektorých prípadoch aj dôsledkom vandalizmu samotných študentov (znečisťovanie objektov, poškodzovanie nábytku, dverí, výtokových ružíc, batérií, nedodržiavanie domového poriadku, a pod.).

Závažné hygienické nedostatky pri cielených mimoriadnych kontrolách v ubytovacích zariadeniach v spádovom území RÚVZ v **Banskobystrickom kraji** neboli zistené. Ich vnútorné priestory sú udržiavané, čiastočne zrekonštruované. Vzhľadom na niektoré konštrukčné systémy sú v niektorých ubytovacích zariadeniach bunky s 3 izbami, alebo izby s väčšími plošnými rozmermi, a preto počet ubytovaných pri dodržaní požiadavky 8 m² je väčší ako 2. Požiadavka 2 izby v ubytovacej bunke a v izbe najviac 2 ubytovaní je vo vyhláske MZ SR č.259/2008 Z. z. ustanovená pre ubytovacie zariadenia s časovo neobmedzeným ubytovaním. Stavebné úpravy sa podľa dostupnosti a získania finančných prostriedkov týkali hlavne zateplenia fasád budov, výmeny pôvodných okien za plastové, rekonštrukcie zariadení na osobnú hygienu, výmeny sanity, renovácie kuchyniek, rekonštrukcie kúrenia, výmeny podlahovej krytiny. Na ubytovacích izbách sa postupne vymieňa opotrebovaný nábytok, modernizuje sa interiérové vybavenie, zriaďujú sa priestory pre aktívne využívanie voľného času - posilňovňa, knižnica, internetové miestnosti a pod. Zistené nedostatky sa v ubytovacích zariadeniach spravidla opakujú, odstraňujú sa postupne podľa finančných možností. Čistota vnútorných priestorov bola na požadovanej hygienickej úrovni vo všetkých sledovaných zariadeniach. V niektorých ubytovacích zariadeniach pretrváva problém určiť ich kapacitu. Väčšinou sú tieto zariadenia stavebne a dispozične usporiadané tak, že na jedného ubytovaného pripadá 6 m². Zníženie kapacity ubytovacieho zariadenia podľa súčasnej legislatívy (8 m² na jedného ubytovaného) by bolo podľa vyjadrenia niektorých prevádzkovateľov pre zariadenie likvidačné (BB, LC). Poznatky z výkonu ŠZD vedú odborných pracovníkov k názoru prehodnotiť plošné požiadavky (8 m² na jedného ubytovaného) dané platnou legislatívou, alebo vytvoriť možnosť a podmienky zriaďovania ubytovacích zariadení s vyšším a nižším štandardom. Skúsenosti ďalej poukazujú na potrebu ustanovenia osobitných požiadaviek na zriaďovanie a hodnotenie ubytovacích zariadení pre deti a mládež so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, zo sociálne znevýhodneného prostredia a marginalizovaných skupín obyvateľstva.

Prevažná väčšina internátov v **Nitrianskom kraji** bola postavená v 60. a 70. rokoch minulého storočia ako účelové hromadné ubytovne s časovo vymedzenou dobou ubytovania pre študentov vysokých škôl, ostatných študentov a učňov. Ide o 50 ročné stavby, čomu často zodpovedá ich stavebno-technický stav. Tieto ubytovne boli projektované a následne posudzované orgánmi na ochranu zdravia ľudí podľa požiadaviek vtedy platných právnych úprav – hygienických požiadaviek na zriaďovanie a prevádzku hromadných ubytovní. Tomuto faktu zodpovedá aj pôvodné dispozičné riešenie a priestorové usporiadanie, napr. so spoločnými zariadeniami osobnej hygieny, ale predovšetkým nedostatočná plocha na 1 ubytovaného v m² a prekročený počet ubytovaných vo viacposteľových izbách. Vzhľadom na stále nedostatočné kapacity ubytovacích zariadení pre VŠ a SŠ študentov, podmienky internátov nie vždy plne zodpovedali požiadavkám aktuálnej legislatívy. Niektoré ŠD majú poškodené okná, pôvodné nezateplené vonkajšie omietky, príp. ďalšie pôvodné opotrebované vybavenie. Časť internátov bola komplexne alebo čiastočne zrekonštruovaná, mnohé rekonštrukciu len plánujú. Z bežne pridelených prostriedkov školy investujú na prevádzku, na nevyhnutnú údržbu a predovšetkým na riešenie havarijných situácií.

Mimoriadne cielené kontroly boli v rámci **Trnavského kraja** vykonané v 19 zariadeniach, z toho bolo skontrolovaných 16 domovov mládeže pri stredných školách a 3 domovy mládeže pri vysokých školách. Hygienická úroveň ubytovacích zariadení je v

podstate na dobrej úrovni aj keď väčšina ubytovacích zariadení najmä v pôsobnosti RUVZ Trnava sa nachádza v starých účelových budovách, ktoré by potrebovali rekonštrukciu (najmä výmenu starých, opotrebovaných okien, vymaľovanie vnútorných priestorov, výmenu poškodeného a opotrebovaného nábytku, atď.) Taktiež vo viacerých ubytovacích zariadeniach v pôsobnosti RÚVZ Trnava nebola dodržaná plocha izby ubytovacieho zariadenia (t. j. 8 m² na 1 ubytovaného), nakoľko by sa kapacita ubytovacieho zariadenia znížila takmer o polovicu a študentov by nebolo možné ubytovať. Ak by prišlo k zníženiu počtu ubytovaných študentov podľa platnej vyhlášky, bolo by to pre niektoré zariadenia likvidačné, alebo by museli navýšiť poplatky za ubytovanie dvojnásobne. Taktiež niektoré izby sú príliš veľké na to, aby tam boli ubytovaní len dvaja študenti, keď niektorí študenti nemajú kde bývať. Kapacita ubytovacích zariadení v pôsobnosti RÚVZ Dunajská Streda je dodržaná, v niektorých domovoch mládeže bola k dispozícii ešte voľná ubytovacia kapacita. V okresoch Senica a Skalica nie je kapacita ubytovacích zariadení prekročená. V pôsobnosti RUVZ Galanta sa nachádzajú 2 domovy mládeže pri Obchodnej akadémii v Seredi a Vysokej škole v Sládkovičove, ktoré však nie sú v školskom roku 2013/2014 v prevádzke z dôvodu nezájmu študentov o ubytovanie.

Situácia na úseku ubytovacích zariadení pre deti a mládež v **Trenčianskom kraji** je uspokojivá. Problémy na úseku ubytovacích zariadení, sa týkajú hlavne zhoršeného technického stavu budov, a to v dôsledku zlej ekonomickej situácie. Z dôvodu nepridelenia finančných prostriedkov sa nevykonáva potrebná pravidelná údržba priestorov internátov a ich vybavenia - priestory neboli už viac rokov maľované, nie je vymenený obklad a sanita v umyvárňach a zariadeniach na osobnú hygienu, nie je vymieňaný nábytok a vybavenie na ubytovacích izbách. Prekročená kapacita na Školskom internáte pri Dopravnej akadémii, Školská 66, Trenčín je spôsobená zrušením 2 internátov v meste Trenčín. Požiadavky žiakov a študentov na ubytovanie prevyšujú kapacitu ubytovacích zariadení a žiaci zo vzdialenejších oblastí nemôžu do škôl dochádzať. V rámci kontrol vykonal RÚVZ so sídlom Trenčine aj odber vzoriek prachu na vyšetrenie prítomnosti alergénov roztočov. Bolo odobratých 30 vzoriek v 6 ubytovacích zariadeniach. Odobraté vzorky boli zaslané na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici na mikrobiologické vyšetrenie.

Na základe zistení z výkonu ŠZD v **Žilinskom kraji** môžeme konštatovať, že prevádzky ubytovacích zariadení určených pre deti a mládež sú závislé od pridelovaných finančných príspevkov od zriaďovateľa. Prevádzkovatelia zariadení sa snažia v rámci svojich možností udržiavať prevádzkové priestory na požadovanej hygienickej úrovni tak, aby boli vytvorené vyhovujúce podmienky pre ubytovaných študentov. Opatrenia, uložené odbornými pracovníkmi oddelenia HDM už v predchádzajúcich obdobiach, sa realizujú postupne (rozložené do jednotlivých etáp) a sú vykonávané na základe pridelených finančných príspevkov od zriaďovateľa. Vo väčšine zariadení sa jedná sa o výmenu okien, obnovu nábytku a podláh, rekonštrukciu spíčov. Problematika nedostatočného vybavenia izieb príslušným nábytkom pretrváva z dôvodu, že prevádzkovatelia akceptujú študentom vybaviť si izby podľa vlastných požiadaviek (prinesenie si nábytku z domu) a z toho dôvodu chýbajú v izbách stoly a stoličky, nočné stolíky a lampy pre každého žiaka.

Vo všetkých skontrolovaných prevádzkach v **Prešovskom kraji** bola prevádzková hygiena vyhovujúca, napriek tomu, že ešte nebolo zahájené vykurovacie obdobie. Najčastejšie nedostatky zistené pri kontrole budú podľa prevádzkovateľov zariadení odstránené podľa pridelenia finančných prostriedkov postupne.

prof. MUDr. Ivan Rovný, PhD., MPH
hlavný hygienik Slovenskej republiky